

Daxboh Guhnaz Dajgoeng Gou

□ Lenzdingz sij Cwz Fangdingz hoiz 连亭 著 翟芳婷 译

De miz haujlai saehcingz aeu guh, ndigah mbouj gamj yienh ok gij simcingz bonjfaenh. Danghnaeuz miz vunz cam de, de couh aeu gij vah nanz gangj ok bak haenx bienq dinjdet bae gangj okdaej. Mbangj vunz rox de haemzhoj, lumj gij vunz baenz bi baenz bi youq rog ra cienz haenx, couh mbek canj bae gwnzbya caeuq de caez vat gumz.

De youq gwnz aen ndoi yawj ndaej gvangq ndeu vat gumz, gizhaenx hix dwg diegmoh gya gyog cung' eiq, giz de gien dingh haenx miz song go faex goek hung lumj bak vanj, ndwn youq laj faex yawj ndaej raen daengx aen mbanj, de senj gizneix, dwg naemj hawj beixnuengx yawjraen ranz lajbya. Mwh vat gumz, duj fwj ndaem ndeu mbin gvaq dingbya, satlaeng couh doek fwn, raemxfwn lonq gij namhmoq vat okdaej haenx, faexnganqciq seiqhenz deng rumz bongj fwn rwed yiengjvava. Gumz vat ndaej yied laeg, fwn yied haenq, raemxfwn doek roengz gwnz gyauej caeuq buhvaq, riengz saenlaeng caeuq dinfwngz guengq haeuj ndaw haizraemx bae. Aen gumz gyoengqde vat youq ndaw fwn bienqbaenz raengzraemx, gvak caeuq canj youq ndaw raemxnaez hix lumj deng haeb dwk nei, yaengx hwnjdaej gwnrengz dangqmaz, boemz roengz dei hix hawj raemx sinzsadsad. Vat ndaej laeg daengz gyauejhoq, ciengznanh deng cimq unq hainduq bok roengzdaej, mbouj miz banhfap guh baenz aen seiqfueng caezcingj. Vat ndaej laeg mij ndeu, mbiengj ciengznanh ndeu sawqmwh doemq roengzdaej, geij diuz ndokhau caeuq faex soiq gyod roengzdaej. Daxboh lau yaek dai, mbouj rox dwg gij ndok boux cojcoeng lawz. De maeuq roengzdaej, fwngz saenzdedded gip gij ndok neix hwnjdaej, siengj cuengq dwk giz gaeuq, cix yawjraen miz engq lai ndok gyod roengz raemxnaez bae. Gij ndok vunz couh dwg laekgaek gvaq lwed caeuq noh, lwed caeuq noh senqsi naeuh liux lo, ndok cix mbouj nyienh caeuq namh caez youq. Hoeng, gyoengqde dauqdaej dwg dingj mbouj ndaej ciengz fwn neix ba.

Daxboh ra daej gaiq benj ndeu, daej dinghmaenh faj ciengznanh aen mohmoq, de aeu bang beixnuengx hwnq ndei giz cuengq ndang ceiqlaeng, mbouj ndaej mbouj aeu gij ndokhau haenx soengq haeuj ndaw namhgaeuq henzgyawj bae. De maqmuengh cojcoeng yienzliengh de caemhcai q bauyouh de cawqleix ndei sojmiz. De baez daihdaeuz rox hwnq moh hix mbouj yungzheih, baez daihdaeuz rox lajnahn hix ndaet. De bang haujlai vunzlix hwnq ranzmoq, baez daihdaeuz bang vunzdai hwnq, gingqyienz dwg vihliux boux beixnuengx caez gwn haemz gwn hoj. Ngoenz daihsam, gouhfaex cang seihaiz beixnuengx deng vunz doengzgyog ram roengz gumzmoh bae haem lo. Seiz fagcanj canj namh roengz gwnz gouhfaex, yah beixnuengx daenj buhhau sawqmwh daejnga' nga hwnjdaej. Gij raemxda de lumj raemxfwn nei haenq, youh hawj daxboh doeksaet yat.

2

Guhsang gvaqlaeng, daxboh engqgya mbouj maj gangjvah lo. De mbouj miz banhfap caeuq dou gangj gij ndwenngoenz de, de lumj cwzvaiz nei ngawzngwd. Neix aiq dwg gizndei de. Cwzvaiz singq gig ndei, dan rox guhngwdngwd. Gou saedcaih siengj mbouj ok, danghnaeuz cwzvaiz lumj roegvenz nei singgo unqswnh, roxnaeuz lumj duzmeuz nei lingzvued rox bienqdoeng, gyoengqde dwg mbouj dwg lij ndaej mbouj ienq haemz ienq hoj bae guh gij hongnaek mbouj miz yinxdaeuz. Diegdeih funksou aeu miz lwedhanh cwzvaiz daej rwedguengq. Seiznit seizndat, gij raemxhanh gyoengqde riengz naengbwn ndik roengz reihnaz, caeuq bwnh itheij ciengxbouj gomiuz. Gyoengqde mbouj haengj yawj gwnzmbwn

他有很多事要做，因而克制着情绪。如果有人问他，他就将那些难以启齿的话尽可能简短地说出。有些人懂得他的苦，比如那些长年在外出奔劳的人，就会拿起铁锹和他一起到山上挖坑。

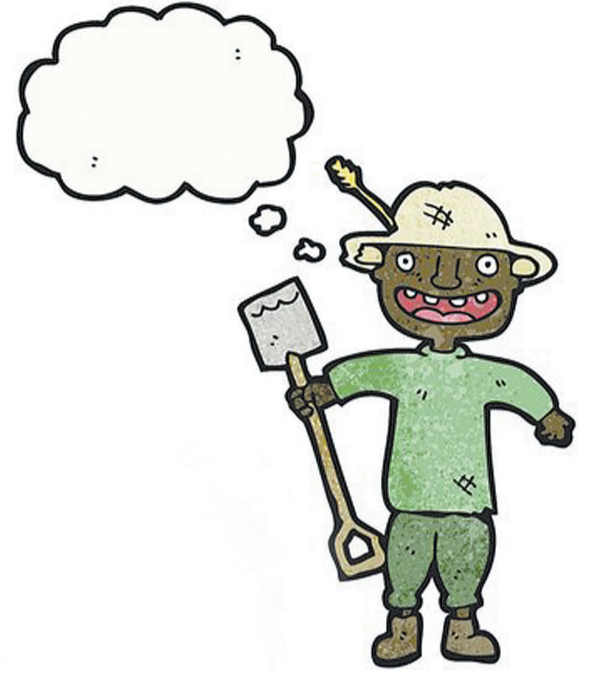
他选了一块视野开阔的坡地，那儿也是家族所中意的墓园，他圈定的地方有棵碗口粗的棠梨树，站在树下能看到整个村庄，他选这里，是想让兄弟看到山下的家。挖坑时，一朵黑云飘过山头，接着就下起雨，雨水冲刷挖出的新土，周围的桉树在风雨中哗哗作响。土挖得越深，雨下得越大，雨水浇透头发和衣服，顺着脊背和腿脚灌进雨鞋里。他们挖的坑在雨中变成水潭，锄头和铁锹在泥水中也像被咬住了，挥舞起来很吃力，砸向地面则溅起巨大的水花。挖到膝盖深时，泡软的土墙开始剥落，没法成为规整的四方形。挖到一米深时，一面土墙猛地坍塌，几根白骨和碎木头滑落下来。父亲吓坏了，不知道这是哪个祖先的骨头。他蹲下身子，用颤抖的手捡起这些骨头，想把它们归于原位，却看到更多的骨头掉落在泥水中。人的骨头就是比血肉执拗啊，血肉早已腐烂，骨头却拒绝泥土的同化。然而，它们终究也撑不过这场雨水吧。

父亲取来木板，固定住新坟的土墙，他要给兄弟建造好最后的容身之处，不得不把那些白骨送回旁边的旧土里。他希望祖先能原谅他，并且保佑他把一切都处理妥当。他第一次知道建造阴宅也不容易，第一次知道地下也很拥挤。他替活人盖了那么多新房子，第一次修筑阴宅，竟是为了共患难的兄弟。第三天，一口装着兄弟的黑棺材被族人抬到新坟下葬了。铁铲把土盖到棺木上时，一身麻衣编素的兄弟媳妇突然大哭起来。她的眼泪像雨水一样凶猛，再次把父亲吓坏了。

2

葬礼过后，父亲变得更沉默寡言了。他没法跟我们说他的生活，他像牛一样笨拙。这可能是他的长处。牛从来都不爱耍性子，只会默默耕作。我难以想象，如果牛像百灵鸟般歌声婉转，或是像猫一样灵活变通，它们是否还能任劳任怨地承受枯燥繁重的劳作。大地的丰收需要牛的血汗浇灌。寒天暑地，它们的汗水顺着皮毛滴下田地，混合着肥料滋养庄稼。它们很少看天，那太高远了，也太炫目了。小时候割稻谷，大人都叮嘱不要抬头，不要乱看，一看就绝望，就觉得一望无际的稻穗绵延着令人窒息的压迫感。要低头，要像牛一样闷声低眉，老老实实操刀一把一把地割，不要数数，这样才能把活儿干完。牛干活的时候，它的眼睛有过怎样的期许？那平整的水田，海浪般翻腾的禾谷，远处包围村庄的山，在它湿润的眼中倒映成什么影像？牛有没有想过劳作的意义？田地间沉甸甸的收获，跟食草的它有什么关系？它这般劳作，是源于热爱，还是屈服于鞭子？只要想想其中的任何一个问题，牛恐怕都会发疯！每一块土地都等待它去翻动，每一粒谷子都需要它拉回谷仓。埋头苦干吧，于是春去秋来，年复一年，一干就是一辈子。它渴望过山外的世界吗？它羡慕过国道上飞驰而过的汽车吗？鸟群掠过头顶时，它是否幻想过拥有一对翅膀？讷于言的牛，我绞尽脑汁也无法了解它的想法，就像我费尽心机也无从得知父亲的心事。

父亲的一生，也像牛的命运一般。近年，农村的耕牛突然变少了。当劳作模式变化，耕牛不再被需要，就渐渐消失了。机械替代牛的功用，人也跟着被解放出田地，最后连田地也被解放了。在巨变的过程中，反应灵敏的生命总能很快找到新的位置，比如越来越多的年轻人丢下田地跑到城里打工。像牛这么笨的牲畜，只能等待被安排。后来，养牛场出现了，成群的牛汇聚在里面，不用干活，只负责吃饭、睡觉、长膘。牛的功能转化了，生下来的目的就是在壮年时沦为盘中餐，到死都见不到一株庄稼生长的模样。而我的父亲，也在这个时代洪流中，失去了做农民的机会。

geijlai, mbwn sang lai gyaie lai, youh lwenq da dem. Seiz iq gvej haeux, vunzhung cungj daengq gaej ngiengx gyauej, gaej luenh yawj, baez yawj couh ciedmuengh, couh raen rienghaeux iet bae giz gyaie yawj mbouj raen byai hawj vunz yaek dai' mbaet. Aeu ngaem gyauej, lumj cwzvaiz nei guhngwdngwd, baez gaem baez gaem bae gvej, gaej suengq gvej ndaej geijlai, yienghneix hong cij guh ndaej liux. Cwzvaiz seiz guhngong, de miz gvaq gijmaz maqmuengh? Gij nazraemx bingz caezcingj haenx, gohaeux lumj raemxlanh rouxingx, gizgyae bya gvaeghumx aenmbanj, youq ndaw da nyinhduz de dwg gijmaz yienghsiengq? Cwzvaiz siengj gvaq guhngong dwg vih gijmaz lwi? Gij naekgyw youq ndaw reihnaz sou ndaej haenx, caeuq de gwn nywj miz maz gvanhaeh? De baenzneix guhngwdngwd, dwg aenvih maj, roxnaeuz dwg fug diuzcag? Dan siengsiengj ndawde aen vwndiz ndeu, cwzvaiz lauhei q fatbag! Moix gaiq reihnaz cungj caj de bae cae, moix naed haeux cungj caj de bae rag haeuj cang. Ngaem gyauej haenq guh, yienghneix seizcin gvaqbae seizcou daej daengz, bi bae bi, baez guh couh dwg daengx ciuh. De maqmuengh gvaq aen seiqgyai q rogbya lwi? De hozhaenz gvaq gij ci youq gwnz goengloh biucaj lwi? Seiz duzroeg mbin gvaq gwnz gyauej, de dwg mbouj dwg siengj gvaq miz doiq fwed ndeu? Cwzvaiz mbouj maj gangj, gou siengj bae siengj dauq hix mbouj miz banhfap rox gij siengfap de, couh lumj gou siengj caenh banhfap hix mbouj rox daxboh siengj gijmaz nei.

Ciuhvunz daxboh, hix lumj diuzmingh cwzvaiz nei. Geij bi nei, cwzvaiz cae reihnaz ndaw mbanj sawqmwh bienqvaq, cwzvaiz cae reihnaz mbouj miz maz yungh, couh menhmenh mbouj miz lo. Gihgai dingjlauh cwzvaiz, vunz hix riengz dwk deng cuengq ok reihnaz, doeklaeng lienz reihnaz hix deng gejcuengq lo. Youq ndaw bienqvaq hung, gij mingh fanjwngq vaiq haenx cungj miz banhfap ra ndaej giz youq moq, lumjnaeuz yied daej yied lai bouxcoz vut reihnaz dwk buet haeuj ndaw singz bae dajgoeng. Duz doenghduz lumj cwzvaiz baenzneix huk, cij ndaej caj youq deng anbaiz. Doeklaeng, giz ciengx cwzvaiz okdaej lo, baenz gyoengq baenz gyoengq cwzvaiz gyonj youq gizneix, mbouj yungh guhngong, dan yungh gwn, ninz, maj hung maj biz. Gij cozyung cwzvaiz bienq lo, de seng roengzdaej dwg vihliux maj daengz hung biz bienqbaenz gijgwn ndaw buenz, daengz dai cungj yawj mbouj raen aen yiengh go miuz ndeu sengmaj. Daxboh gou, hix youq ndaw aen seizdaih neix, mbouj miz banhfap caiq guh vunzguhnaz.

(3)